

به مناسبت محرم الحرام ۱۴۴۰ /

۴۰ پرسش و پاسخ درباره قیام امام حسین (ع)

با توجه به روایات مختلف، ظاهراً تعداد شهدای کربلا بیش از هفتاد و دو نفر است پس چرا همواره از عدد هفتاد و دو نفر به عنوان تعداد شهدای کربلا نام می‌برند؟ روایات مشهوری است، که اسلام را (دین‌الهی) 1000 نفر حفظ کردند. که 313 نفر یاران پیامبر در جنگ بدر بودند و 313 نفر صحابه امام زمان (عج) و 313 نفر یاران طالوت بودند، و بقیه یاران حضرت اباعبدالله (ع) بودند، مانده اعداد از 1000 نفر را گفته‌اند صحابه خالص اباعبدالله (ع) به جز بنی‌هاشم بوده‌اند. نکته قابل‌توجه این است که اگر با 18 نفر بنی‌هاشم جمع شوند با یاران امام‌مساوی می‌شود. در زیارت ناحیه 10 نفر بیشتر از عدد مشهور 72 نفر است. در زیارت رجبیه جز 82 نفر کسانی دیگری نیز هستند. در نتیجه تعداد یاران قطعاً بیش از 72 نفر خواهد بود. امام سجاد (ع) یاران اباعبدالله را در روز عاشورا 145 نفر معرفی کرده است، که تعدادی از آنها زنده می‌مانند، احتمالاً عدد 72 صحابه حضرت اباعبدالله به جز بنی‌هاشم باشند، جز کسانی که بعد از کربلا یا پیش از کربلا به شهادت رسیدند مانند هانی، مسلم و...

چرا امام حسین (ع) مانند برادرش امام حسن (ع) صلح نکرد؟

یکی از دلایل این‌که امام با یزید صلح نکرد، این بود که یزید با معاویه کاملاً متفاوت بود. اگر معاویه برخی از شئون را حفظ می‌کرد، یزید هیچ‌چیزی را حفظ نمی‌کرد. یزید «شارب الخمر مُعَلِّمٌ بالفسق و قاتل النفس المحترمه»، یعنی هم قاتل است، هم فساد علنی دارد و هم شرب خمر دارد و «مثل لایئال»، مثل منی هرگز صلح نمی‌کند، یزید علناً قصد کشتن اباعبدالله (ع) را کرده بود. بنابراین اباعبدالله (ع) چاره‌ای جز نپذیرفتن صلح نداشت. کما این‌که جابر بن عبدالله انصاری وقتی گفت، چرا مثل برادرت حسن (ع) صلح نمی‌کنی، فرمود: اگر پیامبر بیاید و با تو سخن بگوید می‌پذیری، در یک عالم مشاهده و مکاشفه ایشان می‌فرماید هر چیزی فرزندم تصمیم بگیرد تصمیم من است.

فضای عصر امام حسین (ع) قابل مقایسه با امام حسن (ع) نبود. پس از شهادت امام حسن (ع) تا عصر یزید 10 سال فاصله است و امام حسین (ع) ده سال در زمان معاویه زندگی کرده است و قیام نکرده است. معلوم است که شرایط و زمینه‌های زندگی او مثل عصر امام مجتبی (ع) بوده است.

اگر یزید از امام حسین (ع) تقاضای بیعت نمی‌کرد، آیا باز هم آن حضرت قیام می‌کرد؟

بی‌شک یزید با شخصیت و با جهت‌گیری‌های سیاسی خاصی که داشت، هرگز امام حسین (ع) در مقابل اعمال او ساکت و آرام نمی‌نشست، کما این‌که در یکی از سخنرانی‌های خودش که در آغاز حرکت دارد فرمود: من از زبان رسول‌خدا شنیدم که هر کسی پادشاه ستمگری را ببیند که حرام خدا را حلال و حلال خدا را حرام کرده و «ونا منشأ لا حد الله» عهد خدا را شکسته است و بر علیه او برنخیزد، خداوند او را با آن ظالم مشهور می‌کند. بنابراین در فرهنگ ابا عبدالله سازشکاری با شخصی مثل یزید محال بود. امام قطعاً در مقابل یزید مقاومت می‌کند. «من مرا تا سلطناً بی اورمتهل حرام الله»

آیا یزید قصد کشتن امام حسین (ع) را داشت یا فقط بیعت آن حضرت را می‌خواست؟

آن‌چه که مشخص و مسلم است، در مدینه بیعت می‌خواست اما در زمانی که امام حسین (ع) در مجلس ولید آمد، امام حسین (ع) با زیرکی و ترفند خاصی فرمود که مسئله را به فردا بگذارید تا مردم هم باشند، من می‌دانم که دوست نداری که

این جا در شهر وقتی کسی نیست با تو بیعت کنم، بگذار فردا باشد. اما مروان متوجه شد و گفت اگر حسین از مجلس بیرون برود، نه او را خواهی یافت و نه او بیعت خواهد کرد. پس او را در همین جا به قتل برسان. امام با زیرکی خاصی از قبل کسانی را اطراف دارالعماره قرار داده بود و گفته بود تا صدای من بلند شد بریزید در آن جا. وقتی آن ها ریختند، عوامل یزید هیچ اقدامی نمی توانستند بکنند. اما امام در مکه زمانی که قصد طواف دارد، متوجه می شود که مأمورانی از طرف یزید قصد کشتنش را دارند، زیر احرام شمشیر بسته اند و چون امام نمی خواست حرمت خانه خدا شکسته شود، در این حال امام فرمود: من از خانه کعبه دور می شوم، و اگر قرار است خونم ریخته شود، اگر یک وجب هم دور از خانه خدا باشد بهتر است. حضرت اباعبدالله نخواست حرمت خانه خدا شکسته شود. در حادثه کربلا چند نفر از سپاه یزید به امام حسین (ع) پیوستند؟ ظاهراً غیر از حربنریاحی افراد دیگری هم بودند؟

تعداد کسانی که به حضرت اباعبدالله پیوستند بیش از 12 نفر بودند، جز حضرت حرّ، فرزند حضرت حرّ، علی هم به او پیوست و شهید شد. ابوالفتوح آخرین نفری است که از سپاه عمرسعد به اباعبدالله می پیوندد، آن هم پس از شهادت اباعبدالله، پس از فریاد زینب، آیا در میان شما مسلمانی وجود ندارد، ابوالفتوح و دو برادرش می جنگند و به شهادت می رسند.

یک دسته، کسانی هستند که اصلاً از کوفه به قصد پیوستن به اباعبدالله (ع) در سپاه عمرسعد آمدند، چون راه ها را بسته بودند. نمی توانستند بیایند. اما بعضی ها متحول شدند، از جمله حضرت حر و ابوالفتوح بودند.

آیا پس از شهادت امام حسین (ع)، افراد دیگری هم در همان روز به شهادت رسیدند؟ این افراد چند نفر بوده و چه کسانی هستند؟

بعد از حضرت اباعبدالله (ع) کسانی در سپاه خودش به شهادت رسیدند. یکی از آن ها کسی است که زخمی می شود به اسم روید بن ابی المتاغ است، افتاده زمین و بیهوش شده، خنجر در می آورد می جنگد و به شهادت می رسد. دیگر حفخاذ بن محند راصبی است که از بصره حرکت کرده برای یاری امام، وقتی می رسد که کربلا تمام شده است، و می شنود که حسین (ع) را کشتند، شمشیر می کشد و پس از کشتن چند نفر از سپاه کفر به شهادت می رسد. کسانی هم داریم که یکسال پس از کربلا به علت زخم های وارده شهید می شوند. مجموعاً آثاری که خودم استخراج کرده ام، برایم روشن شده که 136 نفر شهدای کربلا بودند، طبق زیارتنامه های موجود و منابع موثق فهرست تهیه شده است. امام حسین (ع) چند سفیر قبل از حرکت خودشان به سمت کوفه اعزام کردند؟ این افراد چه کسانی هستند؟

اولین سفیر ابا عبدالله الحسین (ع) مسلم بن عقیل است. دو سفیر دیگر هم دارد، قیس بن مسهر سیداوی و دیگری عبدالله بن یقظر یا بقتر یا بُختر که برادر رضاعی ابا عبدالله الحسین (ع) بوده است. در کاروان اسرای کربلا، غیر از حضرت سجاد (ع) چند مرد و کودک پسر وجود داشت و این افراد چه کسانی بودند؟

84 نفر مجموعه قافله اسرا بودند که بخشی در کوفه جدا می شوند، مثل بعضی از شهدای کربلا که همراه کاروان ابا عبدالله در حرکت بود، مانند مادر عمربن جناده، قمر، مادر عبدالله بن عمیر، مثل زن ژهیر.

85 از خانواده حضرت امام حسین (ع) 19 نفر زن بودند، یک تعداد از این ها زخمی

بودند مثل حسن مثنی فرزند امام حسن مجتبی(ع) ، در کوفه می ماند به علت جراحات زیاد، بقیه کودکان، زنان و دختر بچه ها که بزرگترین آنها امام سجاد(ع) بود و بقیه کودک بودند.

چرا امام حسین(ع) با آن که می دانست کشته می شود، اهل بیت خود را به کربلا برد؟

انقلاب کربلا را نباید با معیارهای عادی تبیین کرد و چون یک حادثه تمام و کامل است، باید در این عالیترین الگو همه حاضر باشند، باید کودک باشد، زن باشد، تا کودکان و زنان الگو داشته باشند. اگر زمینه ای برای انتقال پیام نبود، کربلا بدون اینها کامل نمی شد.

سر نی در نینوا می ماند، اگر زینب نبود.

کربلا در کربلا می ماند اگر زینب نبود.

امام حسین (ع) فرمود، خدا اراده کرده است خانواده مرا اسیر ببیند. اسارت قسمتی از نهضت کربلا بوده است. قصه صبوری زینب(س) ، فاطمه صغری (س) و

...

چرا یزید می خواست قبل از حرکت امام حسین(ع) از مکه، آن حضرت را در آن شهر و دیار ترور کند؟

یزید بزرگترین مانع خود را امام حسین(ع) می دید. یزید عنصری نبود که اهل تفکر و منطق باشد. بهترین راه این بود که به خاطر بیعت مردم کوفه، حسین(ع) را در مکه به شهادت برساند و ماجرا را جوری مسخ کند، چون می دانست مردم کوفه نامه نوشتند و ممکن است مردم کوفه قیام کنند و نتواند در آنجا به مقصود خود برسد، تصمیم گرفت در مکه کار را تمام بکند و قائله را تمام کند و به اسم کسانی دیگر که شناخته شده نبودند تمام کند و یا به عنوان دعوی فردی مطرح کند.

چرا حربین یزید ریاحی زودتر از روز عاشورا به کاروان امام حسین(ع) ملحق نشد؟

حربین یزید ریاحی احساس روشنی در خود داشت و به حقانیت امام ایمان داشت، ولی هنوز رشته های تعلق را سست نکرده بود تا از سپاه عبیدالله بن زیاد بریده شود. از طرف دیگر تصور می کرد اگر در صحنه باشد بتواند بدون جنگ و خونریزی مسئله را پایان دهد و قصد داشت امام را متقاعد کند که برگردد. اما روز تاسوعا دید قصه کاملاً جدی است و گفت من احساس کردم دیگر راه کاملاً بسته است. و به عمر سعد گفت ای عمر تو با حسین می جنگی؟ گفت: آری می جنگم و هیچ پیروایی هم ندارم که بر اجساد آنها اسب بتازانم. وقتی دید نمی شود مسئله را به شیوه سیاسی یا با مماشات حل کرد ، تصمیم خود را گرفت و به یاران امام پیوست.

چه عواملی باعث شد تا حربین یزید ریاحی به امام حسین(ع) بپیوندد؟

خداوند نوعی هدایت برای او ایجاد کرد. انسانها دو دسته اند، یا سالک مجذوب اند یا مجذوب سالک اند. سالک مخدوب کسی است که خود راه می رود و خدا دستش را می گیرد و مجذوب سالک کسی است که خدا دستش را می گیرد تا راه بیفتد، گاهی اوقات با یک الهام انسان از جا کنده می شود.

حزّ در آخرین لحظات تصمیم اش فهمید که خداوند چه تقدیری را برای اش چیده است. زمانی حر تصمیم گرفت به اباعبدالله بپیوندد که ترفیع درجه گرفته بود، از فرماندهی 1000 نفر به 4000 نفر رسیده بود. در موقعیت بالاتری که به دست آورد به آن پشت پا زد.

چرا امام حسین(ع) در شب عاشورا که لشکر عمر سعد قصد حمله به آن حضرت را

داشت، از آنان مهلت خواست تا جنگ را به تعویق بیاورند؟

امام می‌خواست آمادگی روانی یارانش را به نهایت برساند. فرمود «انی احب الصلوه» به آن‌ها بگو من عاشق عبادت‌ام و می‌خواهم امروز دوستانم و یارانم زمینه رشد روحی و روانی را داشته باشند و هم چنین خواست خانواده خودش را آماده کند و اگر کسی می‌خواهد برگردد یا از سپاه عمرسعد به امام بپیوندد این فرصت را داشته باشد.

اطلاعات و آمار واقعه کربلا و روز عاشوار توسط چه کسانی نقل شده و تا چه حد صحت دارد؟

از چند جهت و از چند منبع اطلاعات رسیده است. از خیل کسانی که در کنار امام بودند و زنده مانده‌اند یاران امام حسین(ع)، ناظران صحنه بوده‌اند.

دسته دوم اطلاعات در عصر مختار به دست آمد. مختار وقتی قاتلان و ظالمان را دستگیر کرد پیش از آن که آن‌ها را به قتل برساند می‌گفت: بگوئید در کربلا چه کردید، آن‌ها گزارش می‌دادند.

نکته سوم، اصلاً در خود سپاه عمرسعد گزارشگرانی وجود داشتند که معروف‌ترین آنها حمید بن مسلم است که گزارش می‌نوشت. اطلاعات از این سه طریق نوشته شده است و ثبت و ضبط شده است.

آخرین بار که آب به خیمه‌های امام حسین(ع) رسید چه زمانی بود و این کار توسط چه کسانی انجام شد؟

تا روز ششم آب بود. روز هفتم امام حفر چاه می‌کند، آب وجود دارد بعداً عمرسعد تهدید می‌کند و امام چاه را می‌بندد، و از روز هفتم آب نبوده ولی به نظر می‌رسد در شب نهم و حتی شب عاشورا هم آب بوده است، در شب عاشورا ابا عبدالله دستور داد مشک‌ها را آب کردند و آوردند که از این آب برای غسل استفاده کردند شبانه دعا خواندند، اما آب مصرفی دیگر نبوده است. در روز عاشورا کاملاً آب قطع بوده است.

جنگ روز عاشورا توسط چه کسی آغاز شد؟

جنگ از صبح روز عاشورا که به نظر می‌رسد که حدود ساعت 9 تا 9/5 صبح است توسط عمرسعد آغاز شد. و فریاد زد ای لشکریان خدا سوار شوید، می‌خواهم شما را به بهشت ببرم. خودش اولین تیر را رها کرد. پس از آن 10000 چوبه تیر به سمت یاران امام پرتاب کردند که هیچ تن از یاران نبود که تیر نخورده باشد و پس از آن جنگ تن‌به‌تن شروع شد.

اولین شهید روز عاشورا کیست؟

درباره اولین شهید روز عاشورا چند قول وجود دارد، چون در اولین لحظات، بیش از 40 نفر شهید شدند، که تعیین اولین شهید بسیار مشکل است. اما در جنگ تن به تن می‌گویند اولین شهید عبدالله بن عمیر است که خودش و همسرش شهید شدند. بعضی‌ها گفته‌اند حریز بن ریاحی اولین شهید است، اولین شهید از بنی‌هاشم علی اکبر(ع) است.

در صحنه کربلا چند زن به شهادت رسیدند؟

دختر ام وهب همسر عبدالله بن عمیر اولین زن شهید بود.

از خاندان امام حسین(ع) در کربلا چند نفر به شهادت رسیدند؟

از خانواده حسین(ع) 5 برادر شهید شدند که چهار برادر حضرت ابوالفضل العباس(ع)، عبدالله و جعفر و عثمان بودند، یکی هم ابا بکر است که حضورش تردیده کرده‌اند. که اگر ایشان هم آن‌جا باشند 5 برادر شهید شده‌اند. از فرزندان

حضرت علی اصغر(ع) است. حضرت علی اکبر(ع) است که شهید شدند. در بعد از کربلا محسن یا مُحَسِّین به شهادت می‌رسد و سقط می‌شود و در پای کوه جوشن در سوریه دفن می‌شود و بعضی‌ها معتقدند که عبدالله رضی غیر از علی اصغر(ع) است، طفلی بوده که در کربلا متولد می‌شود و ظاهراً دو روزه یا سه روزه بوده و شهید می‌شود.

آیا حضرت علی اکبر(ع) از امام سجاد(ع) بزرگ‌تر بود؟

حضرت علی اکبر همان طور که با اسمش است فرزند بزرگ اباعبدالله بودند، ایشان در کربلا حدود 27 سال داشتند و برادرشان امام سجاد(ع) حدود 23 ساله بودند.

فرزند ارشد علی اکبر است امام سجاد (ع) علی اوسط و علی اصغر فرزند کوچک بودند.

آیا صحت دارد که امام باقر(ع) هم در روز عاشورا در کربلا حضور داشتند؟ اگر چنین است آن حضرت چند سال داشت؟

بله ، بعضی از اقوال هست که امام باقر(ع) بوده و دلیل قطعی هم داریم برای این امر، همان‌طور که در شهر شام امام محمد باقر را می‌بینیم و به نظر می‌رسد تازه به 5 سالگی رسیده است.

دفن شهدا در کربلا توسط چه کسانی و در چه زمانی انجام شد؟

بعد از حادثه کربلا تا روز بعدش سپاه عمرسعد در کربلاست و غروب روز یازدهم قافله اسرا را از کربلا حرکت می‌دهند. عمرسعد کشته شدگان خود را دفن می‌کند، خودش نماز می‌خواند و از کربلا می‌روند، اجساد شهدای کربلا می‌مانند. قبیله بنی‌ریاح حضرت حر را می‌برند و یک مقدار دورتر دفن می‌کنند، اما روز سوم امام سجاد(ع) خودشان می‌آیند، چون بنابر اعتقاد ما شیعیان در دفن امام باید امام بعدی حضور داشته باشند، امام سجاد (ع) می‌آید و به شناسایی اجساد بدون سر می‌پردازند. قبیله بنی‌اسد که آمدند بدن‌ها را نمی‌شناسند، امام سجاد(ع) همه را شناسایی می‌کنند، و همه شهدا را در قبر بزرگی که آماده شده می‌چینند، و بعد حضرت امام حسین(ع) را جداگانه دفن می‌کند و حضرت ابوالفضل (ع) را در کنار علقمه دفن می‌کند .

آخرین کسی را که دفن کردند جَوْن بود، جون غلام ابوذر بود، می‌گویند یک هفته بعد که بدنش را پیدا کردند بوی خوش می‌داد و معطر بود، جون از امام حسین (ع) خواسته بود که او را دعا کند تا پس از مرگ بدنش زیبا و معطر شود.

آیا دشمنان سرهای تمام شهدا را از پیکر آنان جدا کردند؟

همه را خیر. سر حضرت حر را جدا نکردند. سر حسن مثنی را جدا نکردند، چون هنوز زنده بود و یک نفر آمد شفاعت کرد، آشنایی داشت با حسن مثنی و او را برد و بعداً زنده ماند.

ولی آن قدر که مشخص است هفتاد و دو تن، هفتاد و دو سر است.

مدفن حضرت زینب(س) کجاست؟

در مورد مزار حضرت زینب اختلاف اقوال بین مصر و شام زیاد است. بسیاری می‌گویند، در تبعید در مصر از دنیا می‌رود، ولی به نظر می‌رسد قول درست‌تر این باشد که در برگشت به شام برای دیدار آشنایان از جمله همسرش عبدالله بن جعفر که آن جا بود و در شام از دنیا می‌رود و قبر ایشان در شام است.

اولین زائر قبر امام حسین(ع) چه کسی است؟

جابر بن عبدالله اولین کسی است که در روز اربعین به زیارت ابا عبدالله الحسین

(ع) می‌آید، و اولین کسی که در کربلا ساکن شد و در آنجا خانه برگزید، سیدابراهیم مجاب بود.

اولین بار توسط چه کسانی و در چه تاریخی برای مزار امام حسین(ع) ضریح و بارگاه درست شد؟

بعد از کربلا با فاصله بسیار کمی قبر اباعبدالله(ع) شاخص می‌شود، آنجا را آماده می‌کنند. آن طور که از تاریخ معلوم است یک درخت سدری نزدیک قبر امام حسین(ع) بوده، کم کم آنجا آبادانی می‌شود به طوری که گروه‌های انقلابی برای آغاز حرکت خودشان می‌آمدند و از آنجا حرکت خود را آغاز می‌کردند. مثل گروه توابعین و... مانند جریان حضرت مختار. در زمان متوکل تصمیم گرفتند قبر اباعبدالله را تخریب کنند حتی دستور داد شخم بزنند و آب ببندند تا قبر امام(ع) گم شود اما شیعیان علامت‌گذاری کردند، و قبر اباعبدالله(ع) محفوظ ماند. **ضریح فعلی حضرت امام حسین(ع) چه زمانی و توسط چه کسانی ساخته و نصب شد؟**

در عصر صفویه به طور جدی ضریح و بارگاه ساخته شد و در دوران قاجار شرایط فعلی تثبیت شد، در عصر ناصرالدین شاه جدی‌تر بود به طوری که ناصرالدین شاه خود به کربلا رفت.

سرهای شهدای کربلا در کجا دفن شده است؟

بعد از انتقال سرهای شهدا، از کوفه به شام، سرها را در چند نقطه دفن کردند، به طور مشخص در محلی است که باب‌الصغیر گفته‌اند، 16 سر از سرهای شهدای کربلا در آنجا است، علامه حسن امین اعتقاد دارد که 4 سر آنجا هست، سر حضرت ابوالفضل العباس، علی اکبر، قاسم و حضرت حبیب را ایشان مسلم می‌دانند.

قسمت دیگر تحت‌عنوان رأس‌الحسین وجود دارد که تعدادی از سرها آنجا دفن شده‌اند. به نظر می‌رسد که در چند نقطه این سرها را دفن کرده‌اند. برای زیارت قبر امام حسین(ع) ثواب‌های مختلفی از سوی امامان و بزرگان دینی ما نقل شده است. چرا میان این ثواب‌ها تفاوت وجود دارد؟ به طور مثال یک حدیث گفته که زیارت امام حسین(ع) برابر یک حج و دیگری ثواب چند حج را نقل کرده است.

عمدتاً این‌ها برای تشویق است و هم برای تجدید عهد، هم برای بازسازی معنوی خود، نوعی باب معرفت باز می‌شود، ائمه را بهتر می‌شناسند، این‌ها به تناسب افراد متفاوت ممکن است متفاوت باشد. ممکن است کسی برود و پاداشی را نداشته باشد.

شخص مسلمان در چند مکان می‌تواند نماز خود را کامل بخواند، حتی اگر مسافر باشد. آیا حرم امام حسین(ع) هم جزو این مکان‌هاست؟

نکته لطیف این است که ما در سفر نمازمان قصر است. در جایی گفته‌اند نماز ما تمام است گویی آنجا در خانه خود هستید مانند کعبه، مسجد کوفه. در کنار مزار اباعبدالله انسان مختار است گویی خانه خود انسان است تا احساس بیگانگی نکند.

در واقعه کربلا چند کودک و نوجوان به شهادت رسیدند. این شهدا چه کسانی هستند؟

آمار دقیقی که من کار کرده‌ام و اسامی‌شان را آورده‌ام 31 نفر هستند، 31 نفر نوجوانان و جوانان کربلا هستند، البته بعضی‌ها زنده می‌مانند.

کوچک‌ترین شهید کربلا چه کسی است و چند سال داشت؟

عبدالله رضی که در کربلا متولد شد، دو روزه یا سه روزه بود، و اگر کودک سقط شده را در نظر بگیریم به عنوان شهید تازه متولد شده است.

سال‌مندترین شهید کربلا کیست؟

حبيب بن مظاهر اسدی است، ظاهراً سن‌اش حدود 80 سال است و عايت هم هست که سن‌اش حدود 78 سال است که چند نفر از شهدای کربلا از صحابه پیامبر بودند.

مقام شهدای کربلا با کدام گروه از شهدای اسلام برابری می‌کند؟
با هیچ‌کس مقایسه نشده‌اند، اباعبدالله فرمود من از یارانم وفادارتر و خوب‌تر نمی‌شناسم. به خدا همه‌شان را آزمودم، آنها را جز سنگ‌های صبور و ستبر کوهستان نیافتم. اینان آن‌چنان به مرگ شیفته‌اند که کودک به سینه مادر.

واقعه عاشورا کدام روز از هفته اتفاق افتاد؟

ورود امام‌حسین(ع) به کربلا از روز پنج‌شنبه دوم محرم بود و شهادت امام‌حسین(ع) روز عاشورا، جمعه‌ای بوده که 21 مهر ماه محرم سال 59 شمسی است.

چرا در میان امامان و بزرگان دین اسلام، تنها روز چهلم و اربعین را برای امام‌حسین(ع) می‌گیرند؟

کتابی است به نام خصائص‌الحسینیه، از آقای شیخ‌جعفر شوشتری (ره)، که خصوصیات امام‌حسین(ع) را گفته است. این کتاب ویژگی‌هایی از امام حسین(ع) را برشمرده که هیچ‌جا نیامده است، در آن اربعین مکرر امام‌حسین(ع) را توضیح داده است. تنها کسی که اربعین دارد، لیبیک دارد، امام حسین(ع) است. تنها کسی که اربعین مکرر دارد، چون اباعبدالله مکرر است. کل اسلام متبلور شده در وجود ابا عبدالله و اساس ما، بودن ما، زیستن ما، و بقای اسلام ریشه در فرهنگ ابا عبدالله دارد.

آیا عبدالله که نام یکی از کودکان امام‌حسین(ع) است همان علی‌اصغر است؟
عبدالله داریم به نام عبدالله رضی، یعنی عبدالله شیرخوار، به نظر می‌رسد غیر از علی‌اصغر(ع) است.

آیا امام‌حسین(ع) یار ایرانی هم داشت؟

به طور روشن نمی‌توانیم بگوییم که در کربلا، اباعبدالله یار ایرانی داشته باشد. اما من اسلم ترکی را به احتمال بسیار زیاد ایرانی می‌دانم و من یک چهره می‌شناسم که اولین شهید کربلا ایرانی است، زمانی که حضرت مسلم را دستگیر کردند و به دارالعماره می‌بردند فقط یک نفر به یاری مسلم می‌شتابد، یک آهنگر اردبیلی بود و مسلم را می‌بندد با پتک آهنگری حمله می‌کند و تیر بارانش می‌کنند. پس اولین شهید از مجموعه شهدای کربلا ایرانی و اردبیلی بوده است. در منابع هست که یک طبیب ایرانی به امام‌زین‌العابدین(ع) کمک کرد؟ این مسئله صحت دارد یا خیر؟

اینها را یک مقدار با تردید باید گفت، طبیب‌های ایرانی در عصر ائمه فعال بوده‌اند، دانشگاه جندی‌شاپور اهواز از امیرالمؤمنین دعوت کردند در شورای علمی خودشان تصمیم می‌گیرند علی(ع) را دعوت کنند برای تدریس شیمی به آن دانشگاه بیایند، چون شنیده بودند که علی(ع) یک بیمار جذامی را با آهن مداوا کرده است. پس بعید نیست که پزشکان ایرانی با اباعبدالله ارتباط داشته باشند. امام‌حسین(ع) از شهادت مسلم آگاه بود یا خیر؟

خبر شهادت مسلم پس از حرکت ایشان به امام حسین(ع) رسید. در روز هشتم ذی‌الحجه درست زمانی که اباعبدالله حرکت می‌کند، مسلم به شهادت رسیده است. اما چند منزل پس از حرکت امام خیر به ایشان می‌رسد. به نظر می‌رسد اصلی‌ترین محل دریافت خبر در منزل سوم است، به حضرت در آنجا خبر می‌دهند که مسلک و هانی را شهید کرده‌اند.